

Psykologisk gruppebehandling af voldtægts ofre/ seksuelt misbrugte børn i alderen 13-16 år

3- årigt projekt

Projektansvarlige:

Psykolog Annalise Rust
Center for Voldtægts ofre, Rigshospitalet

Psykolog Birgitte Jørgensen
Teamet for Seksuelt misbrugte Børn, Rigshospitalet

Projektvejleder

Chefpsykolog, Ph.D. Svend Aage Madsen, Enheden for psykologi, pædagogik og socialrådgivning, Rigshospitalet

Overlæge, Professor. Ph.D. Niels Michelsen

Formål

Projektet har til formål

- 1. At afdække teenagevoldtægter i et udviklingspsykologisk perspektiv.*
- 2. At udvikle psykologiske behandlingsmetoder, herunder gruppebehandling til piger i alderen 13-16 år udsat for akut voldtægt eller voldtægtsforsøg.*
- 3. At belyse om en tidlig behandlingsindsats kan have en profylaktisk effekt i forhold til skadevirkninger af en voldtægt eller et voldtægtsforsøg.*

Projektet tager udgangspunkt i et pilotprojekt med gruppebehandling (udbygges senere) af syv piger i alderen 13-16 år henvist til psykolog i Center for Voldtægts ofre og teamet for Seksuelt Misbrugte Børn på Rigshospitalet.

Pilotprojektet er afviklet i perioden 24.10.01-12.06.02

Der er tale om et tværsektorielt projekt mellem Center for Voldtægts ofre og Teamet for Seksuelt Misbrugte Børn på Rigshospitalet og gruppebehandlingen er varetaget af psykologerne Annalise Rust og Birgitte Jørgensen, ansat i henholdsvis Center for Voldtægts ofre og Teamet for Seksuelt Misbrugte Børn.

I pilotprojektet har Psykolog Katrine Zeuthen deltaget som observatør af gruppebehandlingen med iagttagelse og nedskrivning af indhold, proces og observation af terapeuternes samspil.

Baggrund

Center for Voldtægtsofre på Rigshospitalet modtog i starten af 2001 et stort antal ganske unge piger udsat for akut voldtægt eller voldtægtsforsøg. En opgørelse for årets første tre måneder viste, at ca. hver femte henvendelse til centret drejede sig om piger under 17 år. Centret havde på det tidspunkt eksisteret i et år, så det var ikke muligt at drage en sammenligning, selv om stigningen var markant i forhold til år 2000.

Erfaringen var, at de unge ofte ikke ønskede psykologkontakt, og de, der fik kontakten følte sig presset til det af forældre eller andre. Når kontakten lykkedes, var psykologens vurdering endvidere, at de unge ikke syntes at profitere i tilstrækkelig grad af den individuelle behandling som de, der var ældre. Et centralt tema i den individuelle psykologbehandling af de unge var angsten for at blive udelukket fra gruppen. De syntes at have et stort behov for at dele deres oplevelser med andre jævnaldrende og ofte ønskede de, at veninder var med ved psykologsamtalerne.

De unge har ofte følt sig meget alene med de reaktioner og følelser, de har haft efter overgrebet og har haft stort behov for at tale med andre i samme situation.

På den baggrund opstod tanken om at forsøge med gruppebehandling af unge akutte voldtægtsofre, og da Teamet for Seksuelt Misbrugte Børn blev etableret marts 2001 indledtes et samarbejde mellem psykologerne i de to centre med henblik på at afprøve en gruppeterapeutisk tilgang i behandlingen af 13-16 årige piger udsat for akutte seksuelle overgreb.

Definition af voldtægt

Voldtægt set ud fra den udsattes synsvinkel kan (ifølge Dahl, 1993) defineres som

”enhver tvungen seksuel penetration enten ved brug af vold, magt, ved at inducere frygt eller ved at misbruge en situation, hvor personen ikke er i stand til at samtykke”.

Samme type handlinger som ikke fører til penetration defineres som voldtægtsforsøg. (se uddybning i bilag I)

Teorier og undersøgelser vedrørende psykologiske aspekter

Der foreligger en del effektundersøgelser af psykologisk traumebehandling generelt (Horowitz,1974; Van der Kolk et al, 1996; Foa, 2000), også i Danmark (Arendt, 2000; Elklit, 2000; Mehlbye og Laurents,1994), som viser et positivt udbytte, men i forhold til akut psykologisk behandling af voldtægtsofre, er undersøgelserne få og usikre (Hallmann,1997).

Når det drejer sig om psykologiske eftervirkninger og behandling af seksuelt misbrugte børn og unge i form af gentagne overgreb som f.eks. incest er området efterhånden velbeskrevet, også erfaringer med gruppebehandling (Trowell, Berelowitz & Kolvin,1995; Kolvin & Trowell, 1996; Trowell & Kolvin,1999; Trowell et al, 1999). Når det drejer sig om gruppebehandling af unge udsat for enkeltstående akutte seksuelle overgreb har det ikke været muligt at finde erfaringsmateriale i andre undersøgelser.

Den generelle erfaring vedrørende børn og unge, der har været udsat for seksuelt misbrug er, at de har en særlig risiko for at udvikle psykiatiske forstyrrelser, herunder også spiseforstyrrelser (Van-derlinden & Vandereycken, 1997; Trowell et al, 1999). Dette må ses i lyset af, at jo yngre ofret

er, jo mere primitive er de forsvarsmekanismer, der aktiveres af traumet. Risikoen for at udvikle et negativt selv billede kan være stor efter et seksuelt overgreb. En 15-årig fortalte, at hun opfattede sig selv som ”klam” og godt kunne forstå, hvis hendes kammerater tog afstand fra hende. Den unge kan efter et seksuelt overgreb risikere at blive isoleret fra kammeratgruppen, der normalt tjener som en vigtig socialiseringsarena. Der kan også være risiko for, at den unge vælger at indgå i en marginalgruppe af unge med problemer, hvor de kan få bekræftet deres negative selv billede.

Ungdomsårene er den periode, hvor barnet udvikler sig til at blive voksen. Det er i forvejen en meget udsat og sårbar periode fysisk, psykologisk og socialt. (Danish Family Planning Association, 1983).

I tilfælde af et akut seksuelt overgreb kan dette kan medføre, at reaktioner og dermed behandlingsbehov for denne gruppe adskiller sig fra det, man ser hos børn og voksne (uddybet bilag vedr. udviklingspsykologisk redegørelse kan rekvireres).

Gruppebehandlingen i pilotprojektet

Gruppebehandlingen er foregået i lokaler i Enheden for Psykologi, Pædagogik og Socialrådgivning på Juliane Marie Centret, Rigshospitalet.

Gruppebehandlingen har været baseret på en modificeret gruppeanalytisk behandlingsmetode (Bechgaard, 1994). Formen har været fri og åben samtale, hvor indholdet ud fra overordnede temaer relateret til det seksuelle overgreb har været bestemt af de enkelte medlemmer og af samspillet i gruppen (uddybet bilag II).

Formål med gruppebehandlingen

Før første møde opstillede psykologerne følgende mål for gruppebehandlingen

- En almengørelse af overgrebet
- Genopbyggelse af personlig styring og kontrol
- Modvirken af følelsen af isolation
- Skabelse af muligheder for sociale relationer
- En belysning af særlige psykologiske mekanismer vedrørende seksuelle overgreb på unge
- En belysning af reaktioner på følgehændelser.

Spørgsmål, der ønskedes besvaret i pilotprojektet

- Kan man ved hjælp af gruppebehandling forebygge følgevirkninger af voldtægt?
- Hvordan kan den naturlige ”spejlingsproces” i gruppen anvendes terapeutisk?
- Er det muligt ved gruppebehandlingens rammer i særlig grad at bevidstgøre og arbejde med den unges grænsesætning?

Konklusion af pilotprojektet

Før pilotprojektets start kunne vi ikke vide om de unge overhovedet ville være i stand til at forholde sig til hinanden, og om de ville møde op. Det har vist sig, at alle syv, der havde givet tilsagn om deltagelse, mødte frem og har været i stand til at støtte hinanden. Deltagerne har givet udtryk for, at de har følt en tilknytning til de andre i gruppen, som for nogle har udviklet sig til venskab uden for gruppen. De har følt sig respekteret og forstået af de andre i gruppen på en måde, som har mindsket isolationstendensen. Ved gruppeafslutningen gav alle udtryk for, at de var blevet mere bevidste om, hvad de havde lyst til og ikke lyst til og var blevet bedre til at mærke og sikre egne grænser. De føler alle, at voldtægten har forandret dem meget; de føler sig mere voksne og bedre i stand til selv at træffe beslutninger, men tror, at voldtægten vil præge dem i fremtiden. Gruppebehandlingen har lært dem, at det nytter at tale om det med andre og flere har lyst til at formidle deres erfaringer som en hjælp til andre unge. (Se bilag IV for gennemgang af pilotprojekt)

På baggrund af de positive erfaringer i pilotprojektet, vil det være ønskeligt yderligere at kunne udvikle de behandlingsmuligheder, der synes at være for unge voldtægtsofre i et gruppeterapeutisk tilbud med henblik på udvikling af en egnet model.

Det foreslåede projekt

På baggrund af erfaringen og kontakten med de unge i pilotprojektet ønskes en nærmere undersøgelse og analyse af følgende tre delområder:

1. Kan der iagttages særlige påvirkninger og reaktioner vedrørende akutte seksuelle overgreb hos helt unge voldtægts ofre set i et udviklingspsykologisk perspektiv? Hvordan opleves det af den unge selv? Hvordan er sammenhængen mellem aspekterne i den generelle udvikling i ungdomsårene og den seksuelle udvikling i dag? (se uddybet bilag III).

2. Er der særlige aspekter ved en gruppeterapeutisk indsats, der gør metoden specielt egnet til behandling af unge voldtægts ofre? Det antages, at unge gennem den naturlige spejlingsproces i en gruppe på bedre måde end gennem individuel behandling kan bearbejde overgrebet og modvirke alvorlige udviklingsmæssige forstyrrelser som følge af overgrebet.

3. Betydningen af den tidlige behandlingsmæssige indsats. Det antages, at en tidlig indsats kan have en profylaktisk effekt i forhold til udvikling af senskader og recidiv.

Der søges om finansiering via forskellige fonde til gennemførelse af en 3-4 årig forsøgsperiode, hvor de to psykologer i pilotprojektet får mulighed for at gennemføre denne undersøgelse og analyse og afprøve og udvikle egnede metoder til psykologisk behandling af unge voldtægts ofre.

Projektets design

Undersøgelsen af nævnte problemstillinger vil være kvantitativt, kvalitativt og procesorienteret. En nærmere beskrivelse af analysemetode vil komme senere.

Ad 1. *Påvirkninger og reaktioner vedr. akutte seksuelle overgreb.*

- a. ud fra en kvalitativ og kvantitativ gennemgang og analyse af det psykologiske journalmateriale og registreringsskema via SPSS på hele gruppen af henviste unge under 18 år i år 2001.*
- b. ud fra observationer af og udtalelser foretaget undervejs i gruppebehandlingen. I analysen vil der blive fokuseret på narrative aspekter, de unges egne udsagn og fortællinger, og anslåede temaer i gruppeterapien.*
- c. ud fra en sammenligning med påvirkninger og reaktioner hos ældre voldtægts ofre henvist til Center for Voldtægts ofre.*
- d. ud fra sammenlignende litteraturstudier.*

Ad 2. *Betydningen af den gruppeterapeutiske behandling vil blive vurderet*

- d. *ud fra observationer af og udtalelser foretaget undervejs i gruppebehandlingen. I analysen vil der blive fokuseret på narrative aspekter, de unges egne udsagn og fortællinger, og anslåede temaer i gruppeterapien.*
- e. *ud fra en analyse af hvilken betydning det har for bearbejdningen af traumet, at de enkelte gruppedeltagere har en forskellig tidsmæssig afstand til det seksuelle overgreb*
- f. *ud fra en gennemgang og sammenligning med relevant litteratur.*

Ad 3. Betydningen af den tidlige behandlingsindsats vil blive vurderet

- g. *ud fra en sammenligning med ældre voldtægts ofre henvist til Center for Voldtægts ofre, der tidligere har været udsat for voldtægt, men ikke har modtaget psykologisk behandling.*
- h. *ud fra en opfølgende kontakt med deltagere i gruppebehandlingen et år efter afslutningen af den psykologiske behandling.*
- i. *ud fra en gennemgang og sammenligning med relevant litteratur.*

Efterhånden som flere gruppeforløb tænkes afviklet i den resterende 2-årige periode, forventes den samlede datamængde at udgøre ca. 120 unge fordelt i aldersgruppen 13-16 år. Dvs. at den endelige rapport vil udgøre kvantitativt og kvalitativt undersøgelse i dette omfang.

Perspektivering

Ved muligheden for at gennemføre denne undersøgelse er ønsket endvidere at udvikle mere viden om de sammenhænge, voldtægt og voldtægtsforsøg hyppigst indtræffer i, når det drejer sig om unge voldtægts ofre. Kan der udskilles særlige risikoelementer? Det kunne også være ønskeligt at få et overblik i, hvilke former for voldtægt, der synes hyppigst forekommende blandt unge, og få et indblik i, hvad der synes at karakterisere de mænd, der begår overgrebene.

Forskningsnetværk.

Der forsøges etableret videnskabeligt samarbejde med øvrige Voldtægtscentre mhp indsamling af statistisk materiale for aldersgruppen 13-16 årige samt erfaringer fra Oslo Ressurscenter for Seksuelt Misbrugte Børn.

Samarbejde med SFI ved Psykolog og specialist Mimi Strange, læge Christence Stubbe Teglbjærg, Støttecenter mod Incest, RUC ungdomsforskningsnetværk, Red Barnet, Psykolog specialist Erik Schultz Jørgensen

Samarbejde med Overlæge Katrine Sidenius, Center for Voldtægts ofre, Rigshospitalet

Samarbejde med Overlæge, Professor, Ph.D. Niels Michelsen, Rigshospitalet

Samarbejde med afd. Læge Bodil Moltesen, Teamet for Seksuelt Misbrugte Børn

Samarbejde med Psykolog Katrine Zeuthen, ph.d. stud., tilknyttes Teamet for Seksuelt Misbrugte Børn

Samarbejde med læge Lene Lyngsøe, Rigshospitalet, forskningmæssigt knyttet til Teamet for Seksuelt Misbrugte Børn

Undersøgelsen og behandlingen forestås af Klinisk Psykolog Annelise Rust samt Klinisk Psykolog Birgitte Jørgensen. Begge med bred og alsidig erfaring med psykoterapeutisk behandling såvel som individuelt som gruppeterapeutisk.

Annalise Rust har i en årrække arbejdede med individuel behandling af traumatiserede børn og unge og er nu psykolog ved Rigshospitalets Voldtægtscenter.

Birgitte Jørgensen har baggrund i mangeårig behandling af psykisk syge bla. mødre, hvor problematikken vedr. seksuelt misbrug har været behandlet og er nu psykolog i nyoprettet Team for Seksuelt Misbrugte Børn (se uddybet CV).

Begge centre er støttet af socialministeriet som en tværministeriel indsats til forebyggelse og udvikling af behandlingsmetoder for voldtægts ofre og seksuelt misbrugte børn.

Begge psykologer arbejder ud fra en psykodynamisk og socialpsykologisk referenceramme.

Dataindsamling, herunder patientinformation, samtykke samt accept fra etisk komité

Skal indhentes.

Tidsplan

August-oktober 2001: Litteraturstudier over emnet; forberedelse til pilotprojekt; korrespondance mv.

Primo oktober : Udsendt breve til forældre, samtykkeerklæring (se bilag VI)

Medio oktober 2001 – juni 2002: Pilotprojekt gennemført.

Juli – august 2002: Første rapportering. Ansøgning om finansiering til videreførelse via fonde.

August 2002 – juli 2003: Afvikling af gruppebehandling, nye grupper.

August 2003 – december 2003: Afvikling og nye hypotesedannelser samt opstart af ny gruppe.

2004 Slutevaluering og endelig rapport.

Specificeret budget, herunder personaleforbrug (anslået).

August 2002 – juli 2003

Udgift	Beløb
Drift: Trykning, forsendelse, porto mv	30.000
2 psykologers tidsforbrug (24 timer månedligt for hver)	300.000
Forskningsassistent / sekretær 150 timer årligt	60.000
Supervision	30.000
I alt	420.000

August 2003 – december 2003

Udgift	Beløb
Drift, herunder kurser, mødevirksomhed, forskningsnetværk og formidling	10.000
2 psykologers tidsforbrug (24 timer månedligt for hver)	300.000
Forskningsassistent / sekretær 150 timer årligt	60.000
Supervision	30.000
I alt	400.000

2004

Udgift	Beløb
Drift, herunder kurser, mødevirksomhed, forskningsnetværk og tryk af endelig rapport	50.000
2 psykologers tidsforbrug (24 timer månedligt for hver)	300.000
Forskningsassistent / sekretær 150 timer årligt	60.000
Supervision	20.000
I alt	430.000

Udgiftsperiode	Beløb
August 2002 – juli 2003	420.000
August 2003 – december 2003	400.000
2004	430.000
Total	1.250.000

Bilag I

Definition af voldtægt

Er en voldtægt sex eller vold? Der er diskussioner blandt forskere og i kvindebevægelser om det seksuelles betydning for ofret i forhold til aspekter som magt, dominans og undertrykkelse (.Buss & Malamuth,1996). Der er forskellige opfattelser blandt folk i almindelighed, blandt voldtægtsopfrene selv, mellem kønnene; mellem oplevet voldtægt og det, der i juridisk forstand betegnes som voldtægt (straffelovgivningens § 216).

De fleste definitioner af voldtægt indeholder bemærkninger om ikke-enig seksuel adfærd.

Voldtægt – Et psykisk traume.

Ud over de fysiske læsioner og eftervirkninger, der kan være af en voldtægt eller et voldtægtsforsøg viser undersøgelser (Herman; 1995, Dahl, 1993), at overgrebet altid er en trussel mod fysisk integritet og af de fleste opleves som en livstruende situation (iflg. Dahl: 79%), der udløser angst og frygt, som gør, at ofrene har behov for psykosocial støtte og behandling. Der er tale om en traumatisk oplevelse, hvor næsten alle vil føle sig overvældet og ude af stand til at benytte deres normale beredskab til beskyttelse af sig selv. Dette gælder også, når man udsættes for overfald af anden art eller rammes af andre former for ulykker eller katastrofer, hvor man bliver ”rystet i sin grundvold”. For både mænd og kvinder peger flere undersøgelser på, at voldtægt synes at være den traumatiske hændelse, hvor sandsynligheden for at udvikle efterfølgende PTSD (Post Traumatisk Stress Disorder) (DSM-IV, 1994, WHO ICD-10 1994) er størst (Gavranidou, 2001). Der synes at være gået lidt folklore i begrebet traume i dag, ligesom i krisebegrebet. I hverdags sproget sidestilles et traume med ”at få et chok” eller ”at bryde sammen og græde.” Traumebegrebet har sin oprindelse i det medicinske. Det betyder sår / kropsskade. Når man udsættes for en fysisk skade mobiliseres hele den biologiske organisme: først opstår en alarm-chokfase. Dernæst en modstandsfase, hvor organismens forsvar udløses. Hvis skaden er stor, øges modstanden og forsvaret kan give belastninger. Forsvarsmekanismen udmattes på et tidspunkt, og det kan give svære skader, i værste fald død. Det er den model, man har overført på det psykiske: En organisme er biologisk forberedt på tre reaktioner, når der opstår fare: Kamp, flugt, ”fastfrysning”(Van der Hart, 2000; Van der Kolk, 2000; Rothschild, 2000). Traumatiske reaktioner opstår, når ingen af disse reaktioner kan hjælpe organismen med at undgå faren. Organismen overvældes og magtesløshed og hjælpeløshed opstår. Så, hvornår bliver en traumatisk hændelse traumatisk? Det gør den, når man mister følelsen af sikkerhed, tryghed, tillid i den omgivende verden, til andre mennesker, til værdier og til sig selv.

En voldtægt adskiller sig fra de fleste andre traumatiske hændelser ved, at det er ens krop, der bliver invaderet.

Hvilke elementer ved det seksuelle traume, der er særligt belastende sammenlignet med andre traumer, er der fortsat uklare om . Man kan således ikke gå ud fra som givet, at en fuldbyrdet voldtægt vil være mere traumatiserende end andre seksuelle overgreb. Det mest betydningsfulde synes at være, hvor livstruende, ofret har opfattet overgrebet. Burgess og Holmstrom (1974) beskrev allerede for næsten 30 år siden et særligt Voldtægts Traume Syndrom og Dahl (1993) fandt i sin undersøgelse, at for hovedparten af voldtægtsopfrene medførte overgrebet længerevarende forandringer i den seksuelle aktivitet .

Bilag II

Gruppebehandlingens teoretiske baggrund i pilotprojektet.

Gruppebehandlingen forsøges baseret på gruppeanalytisk behandlingsmetode.

Gruppeanalytisk terapi foregår i små grupper på syv til otte medlemmer og med én eller to terapeuter. Formen er fri og åben samtale, hvis indhold bestemmes af de enkelte medlemmer og af samspillet i gruppen. (Gruppeanalytisk psykoterapi, Hans Reitzel, 1994)

Der skete noget ”mere” i gruppen sammenlignet med den gængse individuelle terapi. Dette mere og kvalitativt ”nye” (frem til 1940) forsøgte Foulkes at begrebsliggøre. Bl.a. udviklede han *matrix* begrebet, som blev særligt betydningsfuldt for en omfattende beskrivelse af gruppens interne dynamik.

”Matrix defineres som dét psykologiske medium – det netværk – hvor alle gruppens psykiske processer mødes, kommunikerer og interagerer” (ibid. P. 14) .

”Matrix er det hypotetiske væv af kommunikation og relationer i en given gruppe. Det er den fælles delte grund, som i sidste ende giver alle begivenheder mening og betydning, og som al kommunikation og fortolkning verbal og non-verbal, hviler på (Foulkes & Anthony, 1957, Foulkes, 1964 1973).

Matrix er ikke noget ”enten-eller” men noget ”både-og” og ”mere –eller-mindre”.

Med andre ord, indikerer gruppematrix begrebet en analog tænkning (frem for psykoanalysens traditionelle dikotome, enten/eller tænkning – i dyaden terapeut- klient forhold). Dét der skete i gruppen/ gruppeterapien lod sig ikke begribe som noget præcist, velafgrænset, logisk og rationelt, men ofte som noget udefinerbart, ulogisk og til tider irrationelt. Fænomenologisk kan det beskrives som ”noget” der handler om *relationen imellem relationer*.

Dette viser sig i gruppeterapien ved, at den enkelte ikke alene forholder sig til sin egen fortælling men også forholder sig til dét at forholde sig til de andres fortællinger, således at det bliver en form for ”dobbelt” proces – dels at forholde sig til eget traume – private historie og dels at forholde sig til de andres fortællinger eller traumer. Den enkelte forholder sig til dét der sker imellem, dvs. forholder sig til *relationen* mellem det fortalte og den fortællende.

Det vil sige, at der i gruppeterapien primært fokuseres på *processen* frem for produktet. Ved hjælp af de enkelte gruppemedlemmers verbalisering (at sætte ord på følelser), gives det uforståelige struktur og grænser.

I hvilken grad har netop denne analytiske gruppe, som terapeutisk værktøj, særlig betydning for gruppebehandlingen? Denne form for gruppebehandling kan både kaste lys over de indre mentale processer og samtidig ”offentliggøre” og dermed gå ud over den enkeltes intrapsykeiske verden på en måde, som muliggør en fremadskridende proces og dermed på kollektivt vis bearbejder de foreslåede temaer i gruppen. Voldtægten bliver ikke så skræmmende og følelsesmæssigt fremmede, men den

enkelte formår bedre at kunne tackle både følelsesmæssige og tankemæssige ”forstyrrelser”. Endda muliggøres på sigt en øget og mere hel forståelse af den traumatiserede hændelse.

”Psyken er ikke en ting, men en serie hændelser, som er i konstant og fremadskridende bevægelse” (Foulkes, 1973, p. 212). (Group Analytic Psychotherapy, Method and Principles, London: Interface).

Terapeuternes værktøj i gruppeterapien og interventionsformer.

Terapeutisk er et helhedsbegreb om gruppen forudsætning for *gruppefortolkninger*. Der gives forsøg på at indkredse de enkelte udsagn i en fælles meningsdannelse i en samlende forståelse af, hvad der bevidst og ubevidst foregår i gruppen på det givne tidspunkt. For eksempel hvis et gruppemedlem via sin egen fortælling beskriver og sætter ord på egne følelser, responderer andre gruppemedlemmer enten med at fortælle lignende eksempler på samme følelser (samtykkende) eller kan fortælle om forskellige eller anderledes måde at se en given problemstilling. Gruppeterapeuternes intervention består således i, at påpege, at der ikke er én sand måde at agere, føle eller tænke på, men at drage generelle betragtninger ind i gruppen, således at gruppen som helhed kan tage stilling eller tænke ind i nye perspektiver. Gruppeterapeuternes tolkning og intervention er afgørende for gruppens videre bearbejdning af traumatiserede hændelser. Det vil sige, at gruppen ikke ville være i stand til at ”køre” alene som en art selvhjælpsgruppe, da der let kan være en risiko for eventuelle destruktive eller ikke konstruktive processer. Ligeledes er det gruppeterapeuternes opgave at påpege eventuelle gruppedannelser i gruppen og tolke, når disse opstår enten hvad angår skjulte eller usagte, evt. Pinlige spørgsmål, der enten åbent eller latent findes i gruppen. Gruppetolkninger vil oftest opleves forskelligt – de kan for nogen virke både fjerne og ligegyldige og for andre lettende og forløsende.

Der har i denne form for gruppebehandling været tale om behandling af akutte traumer, hvilket har bevirket, at gruppeterapeuterne deltager mere aktivt end sædvanligvis i gruppeanalytisk gruppeterapi, for at nedbringe angstniveauet.

Observationer af gruppeterapeuternes interventionsform viser en vekselvirkning mellem det rådgivende, støttende og det mere tolkende, analytiske. En vekselvirkning, som har vist sig umiddelbart frugtbar. Det kræver imidlertid en nærmere analyse af behandlingseffekten ved disse to forskellige terapeut modi.

Et vigtigt delelement i helingsprocessen er rammen – rundkredsen – grundmatrixen – (også selvom der er et bord imellem – af praktiske hensyn til forfriskningerne – the og kage undervejs) – som man sidder i. Rundkredsens betydning er at beskytte sig udadtil og rette opmærksomheden indadtil – noget kan og skal ske inden for cirkelns kreds – hvor alle er lige nær midten. Den dynamiske matrix står for fælles proces, hvor deltagerne i adskilthed og fællesskab bidrager med noget mere. I nævnte forståelse af matrix og gruppeterapiens betydning vægtes det positive eller de progressive elementer ved begrebet.

Senere har (Zinkin 1985) udviklet begreber som malign spejling og Nitsun (1991) om antigruppen, hvor også mere destruktive processer kan finde sted.

Det er vanskeligt med bestemthed at sige noget om hvilken effekt gruppeterapien har haft specifikt omhandlende voldtægten /det seksuelle overgreb som omdrejningspunkt – men at det har ændret og forandret den unges eget syn og selvopfattelse bekræfter gruppen selv. En videre undersøgelse af specifikke træk ved gruppeterapiens effekt søges anskueliggjort ved det kommende projekt.

Bilag III

De unge i dag

Der vil uanset samfundsudviklingen være generelle karakteristika i unges udvikling baseret på fysisk og fysiologisk modning, men den menneskelige psyke udvikler sig i takt med, at samfundet udvikler sig. Mennesket kan ikke ses uafhængigt af det samfund, det lever i. Derfor vil unge i dag også tænke og agere anderledes end generationerne før dem. Dette gør sig også gældende på det seksuelle område. Der udtrykkes fra mange sider stor bekymring over unges udvikling i dag ikke mindst vedrørende sammenhænge mellem sex og et stigende forbrug af alkohol og andre rusmidler i de helt unge år.

Eksempelvis viser en undersøgelse af 9.kl.elever (Sabroe og Fonager, 2001), at 8% af pigerne har haft uønsket sex i forbindelse med alkohol.

Familienetværket mindre (primær socialisering)

Det man kan sige om de børn, der nu er 15 år er, at de mere end nogen anden tidligere generation er institutionsvante individer – de har været vant til fra helt små at omgås mange andre børn og voksne end den nærmeste familie. Spørgsmålet er så, om det svækker bindingen til forældre? Det siges, at familienetværket i dag er mindre robust og støttende end tidligere. Forældrene har ikke længere hovedrollen. De deler den med daginstitutionen.

Samtidigt er medieverdenen eksploderet og har fået en socialiserende indflydelse i et omfang, den ikke har haft tidligere. Ingen tidligere generation har haft så mange forskellige medier til rådighed og ingen tidligere generation har anvendt medierne så integreret i hverdagskulturen (Drotner, 1996): TV, video, computer, mobiltelefoni, SMS, musik m.m.

Nogle mener, at unge i dag er mere angst og ensomme (Zlotnik, Schultz Jørgensen,). Også fordi det omgivende samfunds krav er øget. Der tales om, at de er mere henvist til deres egen identitets-dannelsesproces. De er mere individualister end tidligere. De skal selv skabe en sammenhæng. Det er ”det reflektive selvs diskurs”, der er den vigtigste i dag (Visholm, 2001). I gamle dage havde man traditioner og tilhørsforhold, der var bestemmende. I dag skal man optræde, som om man var sit eget hus´ direktør (ibd.). Livshistorien (narrativet) er det, der giver os identitet i dag. Man skal benægte afhængighed. Det er det individuelle, der tæller (ibd.).

Man taler om, at de unge er mere ydreorienterede (Brunstad, 1999). De er mere afhængige af de tilbagemeldinger de får fra andre end forældrene op igennem deres barne- og ungdomsår end tidligere. De er mere afhængige af signaler og tilbagemeldinger på dem selv. Det kan indebære, at børn og unge bliver langt mere afhængige af gruppen og medierne end af forældrene, skolen etc. Gruppen får en kolossal indflydelse som identitetsgivende faktor. De unge er bange for at ryge ud. Der synes også at være mange grupperinger blandt unge i dag; subkulturer og en tendens til at man får identitet ved at tage afstand fra noget, man ikke er. In-gruppen har en out-gruppe. ”Den normale fordelingskurve er blevet til en kamel.” Der synes at være flere tabere, men også flere vindere.

Man taler meget om ”seksualisering af det offentlige rum” i dag (Søndergaard, 2002), som også påvirker de helt unge: Unge kvinder bliver i medierne reduceret til kroppe, der er seksuelt tilgængelige. Popstjerner fremtræder tydeligt seksualiserede, selv de helt unge popidoler (Sørensen, 2002). Man kan i week-enden på de almindelige TV-kanaler se pornofilm. Ofte handler de om kvinder, der har sex med flere mænd samtidigt. Der er ingen sensualitet eller erotisk samspil i det. Det handler om kroppe og kan for unge, seksuelt uerfarne, tegne et billede af en meget indsnævret

seksuel praksis.

Bilag IV

Gennemgang af pilotprojekt

Gruppen i pilotprojektet

Center for Voldtægts ofre modtog i de første otte måneder af 2001 30 13-16-årige piger udsat for voldtægt eller voldtægtsforsøg.

Deltagerne i gruppebehandlingen, der startede 24.10.02, er udvalgt fra disse.

Da der var tale om et pilotprojekt med henblik på at vurdere om gruppebehandling ville være en egnet metode for unge akutte voldtægts ofre, var der ikke specifikke kriterier for deltagelse eller udelukkelse ud over, at pigerne skulle have eller have haft kontakt med én af de to psykologer i projektet.

Fordelingen af de 30:

5 havde fra start ikke ønsket psykologbehandling

8 var eller kom i behandling i andet regi som f.eks. ungdomspsykiatri, døgninstitution, Pædagogisk Psykologisk Rådgivning.

3 var flyttet uden for Sjælland.

Af de 14, der blev kontaktet enten pr. brev eller telefonisk havde 4 ikke behov for yderligere behandling. De fungerede godt i deres hverdag.

Af de resterende 10, gav 7 positivt tilsagn og mødte frem til første gruppemøde.

2 deltagere ophørte tidligt i forløbet på grund af svære psykosociale vanskeligheder, som krævede mere omfattende behandling. Der blev optaget 2 nye og disse har sammen med de 5, der forblev i gruppen udgjort kernen i pilotprojektet.

Aldersfordeling

1 var 13 år på starttidspunktet

Der var ingen 14-årige

4 var 15 år på starttidspunktet

2 var 16 år på starttidspunktet.

Henvisning

2 blev henvist via skadestue

3 blev henvist via politi

1 blev henvist via politi og social- og sundhedsforvaltningen

1 henvist på forældrenes initiativ

Alle havde ved første henvendelse én eller begge forældre med. 5 havde derudover andre med, mest søstre (2) og veninder (3).

Overgrebets art

Alle havde været udsat for fuldbyrdet voldtægt

2 var blevet voldtaget af en bekendt til en fest

2 var blevet voldtaget af en fremmed til en fest

1 var blevet voldtaget af fremmed i dennes bolig

1 var blevet overfaldet og voldtaget af to fremmede

1 var blevet voldtaget af en fremmed i en bil og seksuelt krænket af to andre.

Tidligere overgreb

1 af gruppedeltagerne havde været udsat for seksuelle overgreb som barn

Anmeldte / ikke anmeldte

For seks af de syv pigers vedkommende var overgrebet anmeldt til politiet. Det var oftest en beslutning forældrene havde truffet. Den pige, der tidligere var blevet seksuelt misbrugt valgte ikke at anmelde voldtægten.

Tidspunkt for overgrebet og gruppestart

Der var en tidsmæssige afstand mellem gruppestart og voldtægten spændende fra én til otte måneder.

Formål med gruppebehandlingen

Før første møde opstillede psykologerne følgende mål for gruppebehandlingen

- En almengørelse af overgrebet
- Genopbyggelse af personlig styring og kontrol
- Modvirkelse af følelsen af isolation
- Skabelse af muligheder for sociale relationer
- En belysning af særlige psykologiske mekanismer vedrørende seksuelle overgreb på unge
- En belysning af reaktioner på følgehændelser.

Spørgsmål, der ønskedes besvaret i pilotprojektet

- Kan man ved hjælp af gruppebehandling forebygge følgevirkninger af voldtægt?
- Hvordan kan den naturlige ”spejlingsproces” i gruppen anvendes terapeutisk?
- Er det muligt ved gruppebehandlingens rammer i særlig grad at bevidstgøre og arbejde med den unges grænsesætning?

Gruppestruktur

Tilbudet har været en struktureret åben gruppe med maksimalt otte deltagere.

Varigheden af deltagelse har været afhængig af de enkelte deltageres behov (tre af deltagerne har været med i hele projektperioden). Deltagerne har således haft forskelligt start- og sluttidspunkt.

Forud for gruppebehandlingen har der været 1-2 indledende samtaler individuelt eller sammen med forældre med henblik på bearbejdning af de mest akutte traumereaktioner og vurdering af, hvem der ville kunne profitere af et gruppetilbud.

Gruppen har mødtes hver anden uge i to timer med en indlagt pause på 15 minutter.

Gruppedeltagerne har forpligtet sig til at deltage fire gange. Den fjerde gang har der været foretaget en evaluering, hvor den enkelte og gruppen har taget stilling til, hvorvidt der har været behov for yderligere tre gange deltagelse. Ved afslutning for hver deltager, har der ligeledes været en evaluering.

Indhold

Indholdet har været bestemt ud fra de enkelte medlemmers behov og ud fra samspillet i gruppen, dog med følgende faste punkter:

1. Opfølgning fra sidst (ved første møde kort præsentation af hændelse, alder, tidspunkt for hændelse)

2. Aktuelle problemstillinger
3. Temadrøftelse
4. Afrunding og eventuel planlægning af næste møde

Ad. 3 Temaer for pilotprojektet var planlagt til at omhandle aspekter ved selve overgrebet, beretninger om hændelsesforløb, kontakten til gerningsmand, opfattelser af gerningsmanden, opfattelsen af sig selv som offer, overgrebets betydning, oplevelsen af politiafhøring, retssag, retsmedicinsk og gynækologisk undersøgelse, de unges egen opfattelse af forhold til kærester, venner, familie, skole og øvrige omgivelser.

Sammenfatning og konklusion

Gruppebehandlingen har været afviklet i perioden 24.10.01 – 12.6.02, og der har været afholdt 17 møder. En gennemgang og analyse af referater og observationer af gruppemøderne synes at vise, at målsætningen med pilotprojektet er opfyldt.

Ønsket om med gruppebehandlingen at kunne forebygge følgevirkninger af voldtægt synes opfyldt i forhold til, at deltagerne gav udtryk for, at bearbejdningen af traumatet faciliteredes af at mødes og tale med andre voldtægtsofre. Det har hjulpet dem til ”at komme videre og ikke tænke så meget på det”. Det har modvirket isolationstendensen. De har følt, at de andre i gruppen på en mere indfølelse (empatisk) måde end veninder og andre har kunnet forstå de reaktioner og følelser, de har haft, og det har givet tryghed og stor følelsesmæssig åbenhed i forhold til hinanden; men også stor nærhed, omsorg og bekymring (f.eks. hvis nogen udeblev uden at give besked).

Den terapeutiske anvendelse af den naturlige ”spejlingsproces.” Terapeuterne har bevidst søgt at fremme denne ved at fokusere på drøftelsen mellem gruppedeltagerne og sikre, at alle er kommet til orde. Den positive spejling har været meget central i forhold til styrkelse af egen identitet, også kønsidentiteten, gennem drøftelse af temaer som opfattelsen af sig selv som offer, opfattelsen af gerningsmændene, drøftelse af egne og andres reaktioner på voldtægten. Pigerne har følt sig stigmatiserede af voldtægten, puttet i bås, og for alle var det en stor lettelse ved mødet med de andre at opleve, at voldtægtsofre var ganske almindelige piger, som de selv. ”Jeg tænkte ikke på, at det var friske piger som os,” som én udtrykte det.

Forvirringen har været stor i forhold til opfattelsen og forholdet til gerningsmændene. De har ofte oplevet en dobbelthed hos overgriberen, der på den ene side har været meget ond, men samtidig også har kunnet være omsorgsfuld og lade som om, voldtægten ikke havde fundet sted. Dette har vakt følelser af egenskyld hos pigerne og usikkerhed i forhold til, om der har været tale om voldtægt.

Pigerne har kunnet støtte hinanden til at nå frem til mere afklarede følelser på dette område, så forvirringen ofte er blevet til vrede og følelser af skam er blevet til styrkelse af selvrespekten.

Pigerne har oplevet ligheder i andres reaktioner på voldtægten: At andre ikke kan forstå, at man ikke har råbt højt eller slået fra sig under voldtægten. I nogle tilfælde har voldtægten skabt splittelse i kammeratgruppen. Ikke alle venner og veninder har kunnet støtte ofrene, som de har haft brug for, og den fortrolighed, de troede de havde til kammerater, viste sig i flere tilfælde at være falsk, så voldtægten blev et samtaleemne i hele lokalområdet og alle vidste, hvem ofret var. Pigerne har følt et stort behov for at være tæt på forældrene efter voldtægten, men samtidig irritation over forældrenes skærpede kontrol af deres færden. Det ser ud som om forholdet til mødre kan blive styrket efter en voldtægt, mens forholdet til fædre kan blive mere kompliceret

Litteratur

- Adolescent Sexuality. Knowledge Attitude Behaviour (1983) The Danish Family Planning Association .
- Arendt, M. (2000) Psykologisk Debriefing – En kritisk analyse af metoden og dens effect med recommendation for fremtidig anvendelse. Dansk Krise- og Katastrofepsykologisk Selskab.
- Berlingske Tidende (27. april, 2002) Rådvilde forældre står sammen.
- Blos, P. (1979) The Adolescent Passage. N. Y. Int. Univ. Press.
- Blum, J. (1994)) i Nissen, P. (1994) Nutidens børn og unge. Hvordan er de? Hvordan udvikler de sig? – Tre interviews om børn og unge i Danmark. Skolepsykologi, Den Blå Serie, nr. 20.
- Brunstad, P. O. (1999). Samfundstrends og Ungdomskultur. Lohses Forlag.
- Burgess, A.W. & Holmstrom, L.L. (1974) Rape Trauma Syndrome. American Journal of Psychiatry, Vol. 131, pp. 1981-86
- Buss, D.M., Malamuth, N.M. (1996) Sex, Power, Conflict. Evolutionary and Feminist perspectives. Oxford University Press.
- Dahl,S. (1993) Rape – A Hazard to Health. Universitetsforlaget AS, Oslo
- DSM-IV. APA (1994) Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders.
- Drotner, K. (1996) Unge og medier. Problemstillinger og perspektiver. i Drotner, K., Sørensen A. S. (eds.) Øjenåbnere. Unge, medier, modernitet. Dansk lærerforeningen.
- Elias; N, (1937,1939) Uber den Prozess der Zivilisation I og II, Prag , Academia Verlag)
- Elklit, A. (2000). Psykologisk Traumebehandling – en effektundersøgelse. Dansk Krise- og Katastrofepsykologisk Selskab.
- Erikson, E. H. (1992) Identitet, Ungdom og kriser, Reitzels Forlag, København
- Eurowoman (jan. 2002). Barndom på skrump.
- Foa, E.B. (2000) Psychosocial Treatment of Posttraumatic Stress Disorder. Journal of Clinical Psychiatry, vol.61, pp. 43-51
- Foulkes, S. H. (1948), Introduction to Group- Analytic Psychotherapy. London: Heinemann.
- Foulkes; S. H. (1964) Therapeutic Group Analysis. London Allen & Unwin
- Foulkes, S. H. (1967) The Concept of Group Matrix. Group Analysis, 1:31-36,
- Frederiksberg Kommunes Forebyggelsessekretariat m.fl.(1999, 2000 og 2002). Ung 99 – en seksuel profil.
- Freud, A. (1958) Adolescence, Psychoanalysis Study of the Child, 13:225-258
- Friday, N. (1996) Skønhedens magt. Chr. Erichsen.
- Gavrinadou, M. Gender specific reactions to trauma. Symposium givet på 1st World Congress on Women's Mental Health, Berlin 27-31. marts 2001
- Gordon, R. (1989) Symbiosis in the Group – Group Therapy for Younger Adolescents. Int. Univ. Press.
- Hallmann, H. (1997). Tilbydes voldtægtsofre i Danmark en psykologisk hensigtsmæssig behandling? Psykologisk Skriftserie, Aarhus Universitet, vol.22 (1)
- Herman, J. L (1995) I voldens kølvand. Om psykiske traumer og deres heling. Hans Reitzels forlag, København.
- Hertoft, P. (1983) i Adolescent Sexuality. Knowledge Attitude Behaviour pp. 19-27 The Danish Family Planning Association

- Horowitz, M. (1974) Stress Response Syndromes: Character, Style and Dynamic Psychotherapy. *American Journal of Psychotherapy*, vol. 27, pp. 506-515
- Israelson, L. (1983) i *Adolescent Sexuality. Knowledge Attitude Behaviour* pp. 28-69 The Danish Family Planning Association
- Jørgensen, P.S. (1994) i Nissen, P. (1994) *Nutidens børn og unge. Hvordan er de? Hvordan udvikler de sig? – Tre interviews om børn og unge i Danmark. Skolepsykologi, Den Blå Serie, nr. 20.*
- Kernberg, O.F. (1995) *Kærlighedsforhold og patologi*. Hans Reitzels Forlag, København.
- Kernberg, O.F. (1998) *Kærlighedsforhold. Normalitet og Patologi*. Hans Reitzels forlag, København.
- Kolvin, I. and Trowell, J. (1996) *Child sexual abuse i Rosen, I. (ed.) Sexual Deviation*. Oxford University Press.
- Lewin, K. (1951), *Field Theory in Social Science*, N.Y. Harper & Row
- Malan, D. H. "Group Psychotherapy, a long-term follow-up study", *Archives of General Psychiatry*, 33:1303-15, 1976
- Mahler, M. (1988) *Barnets psykiske fødsel*", Reitzels Forlag, København
- Mehlbye og Laurents (1994) *Forskningsnyt i Dansk Psykolognyt nr.15, 2000.*
- Mørch, S. (1992) *Ungdom og Masse. Psyke og Logos*, 2:304-18
- Mørch, S. (1985) *At forske i Ungdom – et socialpsykologisk essay.*
- Nissen, P. (1994) *Nutidens børn og unge. Hvordan er de? Hvordan udvikler de sig? – Tre interviews om børn og unge i Danmark. Skolepsykologi, Den Blå Serie, nr. 20.*
- Piaget, J. & Inhelder, B. (1971) *Barnets Psykologi*, Hans Reitzels Forlag, København
- Rapport fra Center for Voldtægtsofre 2000, Rigshospitalet.
- Pipher, M. (1997) *Nyt liv til Ofelia. Om pubertetspiger i dag*. Lindhardt og Ringhof.
- Rotschild, B. (2000) *The Body Remembers. The Psychophysiology of Trauma and Trauma Treatment*. Norton and Co., New York.
- Sabroe, S.E. & Fonager, (2001)
- Stone, L. J. & Church, J. (1968) *Childhood and Adolescence. A Psychology of the Growing Person*. New York
- Søndergaard, P.S. (2002). *Ung i en pornotid i Unge og sex. s. 27-30. Ungdomsforskning, nr.2. Center for Ungdomsforskning.*
- Sørensen, A. D. (2002). *Pornografi ad bagdøren i Unge og sex. s. 31-37. Ungdomsforskning nr. 2. Center for Ungdomsforskning.*
- Trowell, J.A., Berelowitz, M. And Kolvin, I (1995) *Design and Methodological Issues in Setting Up a Psychotherapy Outcome Study with Girls Who Have Been Sexually Abused in Aveline, M. And Shapiro, D.A. (eds.) Research Foundations for Psychotherapy Practice*, John Wiley & Sons Ltd.
- Trowell, J. A. & Kolvin, I. (1999) *Lessons From a Psychotherapy Outcome Study with Sexually Abused Girls. Clinical Child Psychology and Psychiatry. Vol. 4 (1) pp.1359-1045*
- Trowell, J. A. Et al (1999) *Behavioural psychopathology of child sexual abuse in schoolgirls referred to a tertiary centre: A North London study. European Child & Adolescent Psychiatry. Vol. 8 pp. 107-116.*
- Van der Kolk, B.A. (29.-30 juni 2000) *The Assessment and Treatment of Complex PTSD. The 2nd Glostrup Seminar on Trauma: Understanding, Prevention and Healing.*
- Van der Kolk, B.A., McFarlane, A.C. & Weisæth, L. (1996) *Traumatic Stress. The Effects of Overwhelming Experience on Mind, Body and Society*. The Guilford Press.
- Vanderlinden & Vandereycken (1997). *Trauma, Dissociation, and Impulse Dyscontrol in Eating Disorders*. Brunner/Mazel, Inc.
- WHO ICD-10, (1994) *Psykiske lidelser og adfærdsmæssige forstyrrelser. Klassifikation og Diagnostiske kriterier*. Munksgaard..

- Visholm, S.(Foredrag i Gruppeanalytisk Selskab 9.10.2001. Grupper, livsstil og modernitet. Overvejelser over forholdet mellem individ, gruppe, organisation og samfund i det nye århundrede.
- Winnicott, D.W. (1971) *Leg og virkelighed*”, Reitzels Forlag. København.
- Winnicott, D.W.(1974) *Transitional Objects & transitional Phenomena*.
- Zinkin (1985) *Malignant mirroring*, *Group Analysis*, 16:113-29.
- Zlotnik, G. (1994) i Nissen, P. (1994) *Nutidens børn og unge. Hvordan er de? Hvordan udvikler de sig? – Tre interviews om børn og unge i Danmark*. Skolepsykologi, Den Blå Serie, nr. 20. Int. Univ. Press 1989.

CURRICULUM VITAE for**cand. psych. Specialist I psykoterapi og supervision Annalise Rust født 01.01.1947**

- 1975: Cand.psych. fra Københavns Universitet. Speciale: "Social baggrund og oplevelser i gymnasiet". En interviewundersøgelse.
- 1975-77: Privat Psykologisk Rådgivning, "Rådgivningstjenesten", Hellerup
 Udviklingsprojekter med Rådgivning og gruppebehandling af psykiatriske klienter i Askovgården, København i samarbejde med Psykiatrisk Hospital, Sct. Hans, Roskilde
 Projekt med gruppe af teenagepiger i Kr. Studentersettlement, København
 Konsulent i Lyngby-Taarbæk Kommune: Psykologisk testning af klienter vedrørende revalidering og pension
 Undervisning på tværfaglig uddannelse af socialarbejdere i tre-årigt forsøgsprojekt, Gartnergade, København
 Undervisning i udviklingspsykologi og forældresamarbejde idaginstitutioner
 Undervisning i psykologi på HF-uddannelse, Helsingør Gymnasium
 Undervisning på sygehjælperuddannelsen, Hillerød Sygehus
 Undervisning i projekt for arbejdsløse kvinder, Helsingør Kommune
- 1977-78: Skolepsykolog, Pædagogisk Psykologisk Rådgivning, Karlebo Kommune
- 1978-81: Psykolog i Helsingør Kommune, daginstitutionsoområdet
- 1981-82: Psykolog i Helsingør Kommune, Familieafdelingen
- 1981-94: Etablering, ansættelse, ledelse, uddannelse og udvikling af hjemme-hos-korps, Helsingør Kommune
- 1982-83: Psykolog i Frederiksborg Amts Børnerådgivning, Hillerød
- 1984 : Dansk Psykologforenings godkendelse som klinisk psykolog
- 1984-94: Klinisk psykolog, Social-og Sundhedsforvaltningen, Helsingør Kommune
- 1984-94: Tillidsrepræsentant for psykologerne i Social- og Sundhedsforvaltningen, Helsingør Kommune
- 1989: Deltagelse i amtligt projekt vedrørende udvikling af tværfagligt og tværsektorielt behandlingssamarbejde vedrørende krise og kriseintervention for børn og børnefamilier i Helsingør Kommune
- 1990: Deltagelse i udarbejdelse af projekt vedrørende døgnkontakt for børn og unge, Helsingør Kommune
- 1990: Autoriseret af Dansk Psykologforening
- 1992: Deltagelse i lokaliseringsprojekt og udarbejdelse vedrørende etablering af Familieværksted, Helsingør Kommune
- 1992-95: 3-årig uddannelse i Lund, Sverige, i "Psykoteraeutiske metoder som arbejder med medvetandeförändring." Diplom fra Svenska Föreningen för klinisk och Experimentell Hypnos
- 1994-00: Klinisk psykolog, Børne- og Ungerådgivningen, Helsingør Kommune
- 1995: Godkendt af Dansk Psykologforening som specialist og supervisor i psykoterapi
- 1995? Undervisning og uddannelse af læger, tandlæger, psykologer i Dansk Selskab for Klinisk Hypnose
- 2000? Redaktør af "Hypnoterapi", medlemsblad for Dansk Selskab for Klinisk Hypnose
- 2000? Klinisk psykolog, Center for Voldtægtsofre, Rigshospitalet, København
- 2001: Optaget under KVINFO som ekspert i "Kvinder på nettet"
- 2002? Medlem af bestyrelsen i Dansk Selskab for Hypnose
- 2002: Godkendt af Dansk Psykologforening som specialist og supervisor i børnepsykologi

Publikationer:

- "Hvem kan sejle foruden vind?" Artikel om omsorgssvigt i Dansk Psykolognyt, nr. 20, 12.nov., 1990
- : "Hvorfor ryger Nille?" Beskrivelse af et projekt, jeg gennemførte i 93-94 med rygeafvænning i gruppe med anvendelse af hypnoteraeutiske teknikker. Artikel i "Hypnoterapi," 1994
- "Hypnoterapiens anvendelse i forhold til traumatiserede børn." Artikel i "Hypnoterapi i 1996

og i redigeret form i "Psykologisk Set", september, 1998.

"Er det klart set?" Artikel om clair-voyance i Hypnoterapi, 1999

"Psykologfunktionen i Center for Voldtægtsofre". Årsrapport 2000, Center for Voldtægtsofre, Rigshospitalet

"Voldtægt – et psykisk Trauma". Indleveret artikel til Dansk Forening for Kvinderet's "Antologi om voldtægt."

Udkommer efteråret 2002 på DJØF's forlag

Undervisningsopgaver og conferenceoplæg vedrørende psykologfunktionen i Center for Voldtægtsofre (ansættelse fra 15.3.00):

27.9.00 "Når kroppen krænkes fysisk og psykisk". Åben foredragsrække om kroppen. Temauge på Rigshospitalet.

9.-10.11.00 DSOG-efterskolekursus i seksualiseret vold.

5.-6.1.01 Internat seminar om psykologiske reaktioner på voldtægt.

22.1.01 Undervisning af højesteretsdommere, Rigshospitalet.

Undervisning af flere hold elever fra politiskolens PG III klasser i 2001, Rigshospitalet.

4.4.01 "Psykologiske krisereaktioner". U-kursus i gynækologi, Hvidovre Hospital.

5.4.01 "Emotionel førstehjælp; supervision af personalet i akutmodtagelsen". Nationalt Tværfagligt Seminar, Rigshospitalet.

Oktober 2001 "Psykologiske eftervirkninger af voldtægt, behandlingsmetoder, karakteristika af betydning for offerskabelse og helingsproces" Nordisk Konference om Køn og Vold, Køge.

28.11.01 "Akutte psykologiske reaktioner på voldtægt og voldtægtsforsøg" Informationsmøde for skadestuepersonale.

December 01 "Akutte psykologiske reaktioner på voldtægt". Foredragsrække i Seksualitet for medicinstuderende, Rigshospitalet.

28.2.02 "Karakteristika vedrørende unge voldtægtsofre", Temadag, Hillerød Sygehus.

12.4.02. "Akutte reaktioner på voldtægt, behandlingsmetoder og betydningen af følgehændelser". "Psykologisk gruppebehandling af 13-16-årige voldtægtsofre." Psykologtemadag, Rigshospitalet.

Presse og medier. Interviews, citater, omtale

Søndagsavisen 18.6.00: Når frygten tager over

Politiken 2.7.00: Taget med vold

NetDoktor.dk 4.7.00: Voldtægt

Dagens Medicin 5.10.00: Voldtægtsofre hjælpes i det gule værelse

Ekstra Bladet 19.11.00: Lægger sig død som et jaget dyr

Ekstra Bladet 26.11.00: Hold mig i hånden

Main Magazine nr.1 2001: De tavse ofre

Odense Universitet. 21.3.01: Ud af skammens skygge

Jyllandsposten 16.9.01: Hver femte voldtægtsoffer under 16 år

Jyllandsposten. Internetavisen 18.9.01 Hver femte voldtægtsoffer er under 16

B.T. online 19.9.01: Hver femte voldtægtsoffer under 16

I FORM, 9/2001: Ryd op i dine fejltagelser og få et gladere liv nu

Jyllandsposten 6.10.01: Offer for en voldtægt

Lægeseekretæren nr. 11: Center for Voldtægtsofre – Nationalt behandlings- og Videnscenter

Politiken 30.11.01: "Jamen vi er jo helt normale"

B.T. Nyhedsmagasin 30.11.01: Hævnen er bittersød

Jyllandsposten 26.12.01: Voldtægtsofre tier om overgreb

Nørrebro Avis 2.1.02: Erfaringer med voldtægt

Jyllandsposten 7.1.02: Sager om voldtægt for længe undervejs

Søndagsavisen 13.1.02: Voldtægtssag hver anden dag

Østerbro Avis 16.1.02: Erfaringer med voldtægt

B.T. 17.2.02: Sonay Ville

Alt for Damerne nr.12, 02

Kommende udsendelser og interviews:

Radiodokumentaren "Drengestreger" aug.02

Månedssbladet "Bazar"

CURRICULUM VITAE for cand. Psych, aut. Birgitte Jørgensen, født 15.04. 1967

Maj 2001-2002 Opstart Videnscenter,- Teamet for Seksuelt Misbrugte Børn, Juliane Marie Center, Rigshospitalet, suppleant for tillidsrepræsentanten.

2000- maj 2001 Distriktpsykiatrisk Center, Strandboulevarden, Rigshospitalet

2000-juni 2000 Barsels-forældreorlov

2000 Opstarte Distriktpsykiatrisk Center, Strandboulevarden, Rigshospitalet, gruppebehandling af unge debuterende skizofrene, sikkerhedsrepræsentant.

1998 -1999 Barsel- og forældreorlov juni 1998-juni 1999

1996-1997 Opstarte Distriktpsykiatrisk Center, KAS Glostrup

1996 1-årig projektstilling Revacentret, gruppebehandling af revalidender

1994-1995 Barsels- og forældreorlov i Kathmandu, Nepal

1994 Kandidat i psykologi ved Københavns Universitet,

Speciale: Objektrelations-teoriens odysse, behandling af skizoide og narcissistiske personlighedsforstyrrelser, selvpsykologiske aspekter. (Kohut, Kernberg, Klein og Mahler).

1992-1994 Vikar- og frivilligt arbejde i Distriktpsykiatrisk aktivitetscenter "Mamma Mia" og i Mamma Mias

Psykologiske Rådgivning, gruppe-supervision, gruppebehandling af svært skizofrene

1993-1994 Rådgivning og socialpolitisk arbejde inden for HSK (Handicappede Studerende og Kandidater).

1992-1993 Aktiv inden for studentersektionen i Dansk Psykolog Forening og anden studenteraktivitet ved

Rusvejledning og studierådgivning.

1991 -1992 Telefonrådgiver på ungdomssex-linie inden for Foreningen for Familieplanlægning,

København, gruppe-supervision .

1990-1993 Bestyrelsesarbejde og medstifter af Idræts-handicap organisation HATTA,

København

1989-1992 Frivilligt arbejde i varimestuen REDEN (KFUK's sociale arbejde) for narkoprostituerede København, gruppe-supervision samt gruppebehandling af narkoprostituerede.

1989 Praktik på Hillerød psykiatrisk afdeling R ved psykolog Steen Visholm.

1988-1989 Ry Højskole, Journalistlinien med rejse til Ungarn

1988 Medarrangør for Handicamp, England i samarbejde med Rotary Club

1987 Medarrangør af rejser med bus for 20 handicappede og ikke-handicappede unge til bla. Tyrkiet, Ungarn,

Rumænien og Tyskland med Dansk Handicap Ungdomsudvalg under Dansk Handicap Forbund

1987-1988 Telefoninterviewer inden for Markedsting-analyseinstituttet, Scantest, København

1984- 1987 Medstifter af Det Rådgivende Handicapudvalg som rådgivende for kommunens Tekniske Udvalg og aktiv inden for Handicap Ungdom og DHF (Dansk Handicap Forbund), Hillerød

Diverse kurser inden for det klinisk psykologiske område, undervisning samt supervision på de forskellige arbejdssteder. Kurser og foredrag i gruppebehandling, herunder gruppeanalytisk behandlingsmetode. Arbejdet med gruppebehandling i psykiatri, revalidering, narkoprostituerede samt nuværende.